

Luku 9: Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Kuvatehtävä s. 64–65

Verkkokaupan osuus maailmankaupasta kasvaa jatkuvasti. Pohdi, mitä taloudellisia vaikutuksia on sillä, että suomalainen tilaa ulkomaisesta verkkokaupasta esimerkiksi paidan, jonka voisi ostaa paikallisesta vaateliikkeestä.

- Kuluttajan rahat poistuvat kansantalouden kiertokulusta.
- Ulkomaisesta verkkokaupasta ostaminen heikentää kauppasetta. Jos kaikki suomalaiset ostaisivat hyödykkeitä vain ulkomaisista verkkokaupoista, Suomen kansantalous olisi mahdottomassa tilanteessa.
- Kuluttaja saa paidan edullisemmin kuin paikallisesta vaateliikkeestä. Kuluttajan ei tarvitse käyttää aikaansa kaupassa käymiseen, kun hän saa paidan postipakettina kotiin, joten hän säästää esim. polttoainekuluissa.
- Paikallisen vaateliikkeen liiketoiminta kärsii ulkomaisesta kilpailusta. Yrityksellä voi alkaa mennä taloudellisesti huonommin, se voi joutua vähentämään työntekijöitä ja pahimmillaan se voi päätyä vararikkoon.
- Kuljetusliikkeet hyötyvät taloudellisesti verkkokaupan kasvusta, koska ne jakelevat myytyjä hyödykkeitä.
- Ulkomaiset verkkokaupat voivat vallata Suomenkin markkinat, jos suomalaiset yrittäjät eivät panosta tarpeeksi verkkokaupan kehittämiseen.
- Ympäristö kärsii globaalin tavaravirran kiihtyvistä kasvusta. Taloudellisia tappioita syntyy siitä, kun ihmiset palauttavat verkkokaupasta tilaamiaan hyödykkeitä. Palautusten kuljetuskustannukset otetaan huomioon hyödykkeiden hinnoissa.

Kuvatehtävä s. 67

Loistoristeilijät ovat Suomelle tärkeitä vientihyödykkeitä. Mitkä voisivat olla tulevaisuudessa Suomen menestystuotteita?

Esimerkiksi:

- palvelualojen vienti, koulutus- tai hallintojärjestelmien vienti
- pelit ja niihin liittyvät oheistuotteet
- Perinteisten tuotteiden rinnalle nousseita tuotteita, joilla on jokin älykäs ominaisuus, kuten
  - älypaperit, jotka sisällyttävät paperilehteen sähköisiä osia
  - älypakkausmateriaalit, jotka osaavat esimerkiksi neuvoa kuluttajaa oikeasta säilyttämisestä
  - kasvavat metallit, jotka venyvät ja kasvavat ihmisen mukana; metalleja voidaan käyttää vaikka luunmurtumien hoitoon.
- energiantuotantoon liittyvät tuotteet, kuten aaltoenergia, tuulivoima, sähköautot ja akut
- funktionaaliset elintarvikkeet, joilla on ravintoarvon lisäksi esimerkiksi terveyteen vaikuttava ominaisuus
- kovametalli
- mökkimatkailu
- metsästä saatavat energiatuotteet, esimerkiksi biohiilipelletti
- puusta tai viljelykasveista saatavat polymeerit, esimerkiksi nanosellu
- sähköpolkupyörät

Perustehtävät

1. Mitä eroa on käsitteillä ehdoton etu ja suhteellinen etu?

- Ehdottoman edun vallitessa maalla on kaikkiin muihin maihin verrattuna parhaat edellytykset valmistaa jotain tiettyä hyödykettä. Sillä on siis paras mahdollinen kilpailuasema. Valmistamalla ja viemällä tätä hyödykettä ulkomaille maa vaurastuu.
- Suhteellisen edun mukaan maan kannattaa erikoistua niihin hyödykkeisiin, joissa se on vahva ja joita se osaa valmistaa suhteellisesti edullisemmin ja tehokkaammin kuin useimmat muut maat. Ulkomaankauppa voi siis olla hyödyllistä ja vaurastuttaa maata ilman ehdotonta etuakin.

2. Miksi vienti on Suomelle tärkeä asia?

- Suomen teollisuus on riippuvainen viennistä, ja sen kautta koko Suomen hyvinvointi on yhteydessä ulkomaankauppaan.
- Omat markkinamme eivät ole tarpeeksi suuret, joten tuotteita pitää viedä ulkomaille.

3. Mihin Suomi tarvitsee tuontia?

- Suomi on pieni maa, jossa ei ole kaikkia raaka-aineita, joten ne on tuotava ulkomailta.
- Lisäksi Suomessa ei ole järkevää tuottaa itse kaikkia tavaroita tai palveluita.

Syventävät tehtävät

4. Laadi käsittekartta ulkomaankaupan taseista.

Näkökulmia:

- vaihtotase
  - Sisältää siis kaikki maan ulkomaiset tulot ja menot yhden vuoden ajalta.
  - Kuvaa maan talouden ulkoista tasapainoa.
  - Koostuu seuraavista taseista:
    - kauppatase
      - tavaroiden viennistä ja tuonnista saadut tulot ja menot
      - ylijäämäinen, jos tulot menoja suuremmat
      - alijäämäinen, jos tulot menoja pienemmät
    - palvelutase
      - palveluiden viennistä ja tuonnista saadut tulot ja menot
      - alijäämäinen esimerkiksi, jos suomalaiset matkustavat enemmän ulkomaille kuin ulkomaalaiset Suomeen
    - ensitulon tase
      - ulkomaille maksetut ja ulkomailta saadut tuotantotekijäkorvaukset, kuten palkat, korot ja osingot
    - tulojen uudelleenjaon tase
      - maiden väliset (esimerkiksi viranomaisten) maksut, kuten verot ja sosiaalietuudet
- rahoitustase
  - esimerkiksi suorat sijoitukset maahan tai maasta pois
- pääomatase
  - esimerkiksi pääomansiirrot maahan tai maasta pois
- maksutase
  - Kaikki taseet yhdessä ovat maksutase.

5. Milloin ja millä tavalla olet viimeksi heikentänyt

a) kauppatasetta

b) palvelusetta?

- Opiskelijan oma vastaus.
- Tehtävän ideana on osoittaa, että omilla valinnoilla voi vaikuttaa Suomen talouteen.
- Yleisimmin opiskelija heikentää kauppatasetta ostamalla ulkomaisia vaatteita ja palvelusetta matkustamalla ulkomaille.

6. Laadi luvun perusteella 40 sanan tiivistelmä Suomen ulkomaankaupasta.

- Opiskelijan oma vastaus.
- Tehtävän tarkoituksena on, että opiskelija huomaa keskeiset asiat ulkomaankaupasta.
- Esimerkkitiivistelmä: Ulkomaankauppa on Suomelle tärkeää. Viennin merkitys on suuri, koska kotimarkkinat ovat pienet. Tärkeimmät kauppakumppanit löytyvät lähinaapureista. Suomeen tuodaan paljon raaka-aineita ja investointitavaroita sekä jonkin verran kulutustavaroita, ja Suomesta viedään kemian-, metsä- ja metalliteollisuuden sekä kone- ja kulkuneuvoteollisuuden tuotteita ja sähkötekniikkaa.

7. Etsi Tullin kotisivut.

a) Selvitä, mitkä ovat Suomen tärkeimmät vientituotteet Ruotsiin, Saksaan ja Yhdysvaltoihin.

- Opiskelijan oma vastaus.

b) Etsi kuvio Suomen kauppasetesta. Tee neljä havaintoa kuviosta.

- Opiskelijan oma vastaus.

Aineistotehtävät

8. Tutki pilakuvaa.

a) Mitä pilapiirtäjä on mielestäsi halunnut sanoa?

Esimerkiksi:

- Koronapandemia pysäytti maailmantalouden, ja nyt sitä joudutaan korjaamaan. (Rengas, eli talous, on mennyt rikki. Yhteydestä vihjaa pieni koronamerkki renkaassa tunkin vieressä.)
- Suuret voimat ryhtyvät elvyttämään taloutta, mihin viittaa tunkin polkijan suuri koko sekä *verot*-sana tunkissa.
- Tavalliset ihmiset joutuvat kärsijöiden rooliin veronmaksajina.

b) Pohdi, oletko samaa mieltä hänen kanssaan.

- Pilapiirros ei kuvaa hyvin todellisuutta, sillä koronan aiheuttamia talousongelmia ei ainakaan välittömästi torjuttu veroja korottamalla, vaan lisäämällä elvytystä. Toisaalta valtion menojen tilapäinen kasvu saattoi tarkoittaa verotuksen kiristymistä sen jälkeen, kun akuutti koronakriisi oli ohi.